provincie limburg

Gemeente Leudal
Ingekomen dd.
13 DEC 2022

De raad van de gemeente Leudal
Postbus 3008
6093 ZG HEYTHUYSEN

Cluster	FIN	**Behandeld**	M.M. Lemans - Cobben
Ons kenmerk	DOC-00374502	**Telefoon**	+31 6 46 97 40 40
Uw kenmerk		**Maastricht**	6 december 2022
Bijlage(n)		**Verzonden**	- 9 DEC. 2022

Onderwerp
Begroting 2023

Geachte raad,

In ons schrijven van 12 april 2022, DOC-00247756, hebben wij uiteengezet onder welke voorwaarden een gemeente in 2023 in aanmerking kan komen voor repressief begrotingstoezicht.

Aangezien uw gemeente aan alle voorwaarden voldoet, komt zij in 2023 voor deze vorm van toezicht in aanmerking.
Dat betekent dat noch de begroting, noch de wijzigingen daarvan onze goedkeuring behoeven.

Volledigheidshalve wijzen wij u erop, dat de begrotingswijzigingen, op grond van het bepaalde in artikel 192, juncto 191 lid 2 van de Gemeentewet, wel binnen twee weken na vaststelling van de begrotingswijzigingen ter kennisname aan ons moeten worden toegezonden.

Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026
Naar aanleiding van ons onderzoek van uw begroting 2023 merken we het volgende op.
De begroting 2023 heeft u vastgesteld met een structureel en reëel positief saldo, waarbij de structurele lasten gedekt zijn met structurele baten, van afgerond € 1,6 miljoen. Ook de jaren 2024 en 2025 sluiten positief met structurele en reële saldi van respectievelijk € 1,3 miljoen en € 3,6 miljoen. In 2026 is er sprake van een structureel en reëel tekort van € 375.000,00.

Het structureel en reëel saldo is het saldo van de begroting waarbij de structurele lasten gedekt zijn met structurele baten. De begroting dient inzicht te geven in de omvang van de afzonderlijke incidentele baten en lasten aangevuld met een toelichting. In de begroting 2023 is uitsluitend in het Overzicht structurele en incidentele baten en lasten op totaalniveau/(sub)programmaniveau inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Een overzicht van de afzonderlijke incidentele baten en lasten aangevuld met een toelichting ontbreekt in de begroting. Ambtelijk is aangegeven dat dit overzicht per abuis geen deel uitmaakt van de begroting 2023. Aanvullend is deze informatie alsnog aangereikt.
Tevens ontbreekt het overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Dit overzicht is eveneens wettelijk vereist. Beide genoemde overzichten zijn voor u als raad van belang om het structureel en reëel saldo vast te kunnen stellen. Ook voor derden, wij als toezichthouder, is het inzicht van beide overzichten nodig voor de beoordeling van de structurele en reële saldi van de begroting en meerjarenraming.
Ambtelijk is toegezegd dat beide overzichten vanaf de begroting 2024 wel deel uitmaken van de begroting en meerjarenraming.

In de begroting 2023 is rekening gehouden met de meicirculaire 2022. Er zijn geen taakstellingen en bezuinigingen opgenomen. Ten aanzien van de Hervormingsagenda van de Commissie van Wijzen is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een stelpost voor Jeugd opgenomen.

De reeds opgenomen taakstellingen uit de voormalige begrotingen zijn in de begroting 2023 en meerjarenraming teruggebracht. In totaliteit bedragen de taakstellingen € 191.000,00 in 2023 oplopend naar € 615.000,00 in 2026.
De taakstelling van het Sociaal Domein is fors teruggebracht. Voor de jaren 2023 en 2024 heeft de stelpost geen omvang meer. Voor 2025 bedraagt de stelpost € 90.000,00 en loopt op naar € 424.000,00 in 2026. De taakstelling voor accommodaties bedraagt elk jaar € 141.000,00. De taakstelling voor de griffie bedraagt elk jaar € 50.000,00.
We vragen aandacht om de voortgang van de taakstellingen te blijven monitoren en om zo nodig bij te sturen.

Onderhoud kapitaalgoederen
Uit de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen blijkt dat de beheerplannen van Groen, Gemeentelijk vastgoed, Openbare Verlichting en Kunstwerken in 2022 geactualiseerd dienen te worden. Ambtelijk is toegelicht dat de plannen van deze kapitaalgoederen eind 2022 aan u geactualiseerd ter vaststelling worden voorgelegd. Ook het beheerplan van Wegen wordt volgens aanvullende informatie eind 2022 aan u ter vaststelling voorgelegd. We benadrukken het belang van actuele plannen en de financiële vertaling ervan. Actuele plannen en de financiële vertaling van de door de raad gekozen kwaliteitsniveaus zorgen voor reële ramingen.

Handreiking Incidentele baten en lasten
In augustus 2021 hebben wij op ambtelijk niveau de handreiking 'Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten' aangereikt. Op 30 augustus 2018 is door de commissie BBV de notitie structurele en incidentele baten en lasten (notitie) gepubliceerd. Het doel van de notitie is het verduidelijken wat de begrippen 'structureel' en 'incidenteel' precies inhielden, zodat deze begrippen meer eenduidig toegepast worden. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat het BBV geen scherpe definities geeft van deze begrippen. Om deze discussies in de toekomst te beperken hebben de twaalf provinciaal toezichthouders deze handreiking gepubliceerd. Daarnaast is het een aanvulling op hetgeen wij in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 'GTK Gemeenten 2020" opgenomen hebben.

De handreiking Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten bevat geen nieuwe regelgeving en is met ingang van publicatie van toepassing. Op landelijk niveau is afgesproken dat voor het begrotingsjaar 2023 er geen consequenties verbonden zijn voor de toezichtvorm 2023, als niet of niet geheel aan de handreiking is voldaan. De handreiking zal eind maart 2023 in het landelijk vakberaad Toezicht Gemeentefinanciën geëvalueerd worden.

Een van de verplicht op te nemen overzichten in zowel de begroting als de jaarrekening is het overzicht van incidentele baten en lasten. Dit overzicht stelt u in staat de incidentele (tijdelijke) effecten inzichtelijk te maken en het structurele saldo van uw begroting te bepalen.

De leesbaarheid van dit overzicht wordt vergroot als bij de incidentele baten en lasten de incidentele reservemutaties gegroepeerd zijn opgenomen. Daarnaast is het vanuit het BBV verplicht alle opgenomen posten afzonderlijk te voorzien van een toelichting. Belangrijk daarbij is dat duidelijk wordt waarom de baten of lasten door u als incidenteel zijn bestempeld. Anders gezegd, waarom er géén sprake is van structurele baten of lasten. Structurele baten en lasten zijn immers regel en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering.

Reservemutaties neemt u altijd in het overzicht op, ongeacht de omvang, omdat in principe alle stortingen in en onttrekkingen aan reserves incidenteel van aard zijn. De uitzonderingen, de structurele reservemutaties, maakt u separaat inzichtelijk op het ook verplichte overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Ook deze posten moeten worden voorzien van een toelichting. Alle reservemutaties zijn of opgenomen in dit overzicht of in het overzicht van incidentele baten en lasten. Om het beeld ten aanzien van de reserves compleet te maken neemt u ook het verloop van de reserves op. Dit kan door in een bijlage het overzicht reserves en voorzieningen aan te vullen met de afzonderlijke toevoegingen en onttrekkingen per reserve. Het spreekt voor zich dat de bedragen in de verschillende overzichten op elkaar aansluiten.

We hebben ambtelijk afgesproken om vroegtijdig in overleg te gaan over de op te nemen incidentele baten en lasten in de begroting 2024.

De meerjarige uitspraak over de toezichtvorm
In 2021 hebben wij een financieel verdiepingsonderzoek bij uw gemeente uitgevoerd. Over de uitkomst hebben wij u na afloop van het onderzoek geïnformeerd.
Op basis van dat onderzoek hebben wij uw gemeente meerjarig repressief toezicht verleend dat in principe geldt tot het volgende verdiepingsonderzoek dat vier jaar na het vorige onderzoek plaatsvindt. Wij kunnen op onze meerjarige uitspraak terugkomen wanneer de financiële situatie van uw gemeente door in- of externe ontwikkelingen ernstig verstoord is. Op basis van de begroting 2023 handhaven wij de meerjarige repressieve uitspraak.

Ontwikkelingen in 2023 e.v.

Opschalingskorting
Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds. De opschalingskorting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte II stond de ambitie om te komen tot gemeenten met meer dan 100.000+ inwoners. Hierdoor zouden veel gemeenten moeten fuseren. Dit zou moeten leiden tot besparingen op apparaatskosten, vereenvoudiging regelgeving en minder dubbeling van taken.

Er bleek geen draagvlak. De verplichte opschaling is afgeschaft maar de bijbehorende opschalingskorting werd niet geschrapt. Deze opschalingskorting zou van 2015 tot en met 2025 steeds verder oplopen, tot een structureel bedrag van bijna 1 miljard euro in 2025.

Het niet afschaffen van de opschalingskorting leidde tot veel kritiek bij gemeenten. De afgelopen jaren werd de opschalingskorting bevroren, ofwel incidenteel geschrapt. Voor 2020 kwam dit neer op € 70 miljoen en voor 2021 op € 160 miljoen die gemeenten niet hoefden af te dragen aan het Rijk.

Nu blijkt uit het coalitieakkoord van het kabinet dat de oploop van de opschalingskorting deze kabinetsperiode wordt geschrapt. Hierdoor blijft de opschalingskorting op het gemeentefonds op hetzelfde niveau als de afgelopen 3 jaar.
Wat er met de opschalingskorting na de kabinetsperiode gedaan gaat worden, is nog onzeker. Uit de startnota van het Kabinet blijkt dat het Rijk vanaf 2026 rekening houdt met een structurele korting op het gemeentefonds van € 675 miljoen.
Wij constateren dat uw gemeente de opschalingskorting in 2026 heeft opgenomen conform het coalitieakkoord van het Rijk.

Het Sociaal Domein
Het merendeel van de gemeenten heeft bij de begroting 2023 gebruik gemaakt van de mogelijkheid om stelposten op te nemen in de meerjarenraming 2024 tot en met 2026 voor de middelen jeugdzorg. De bedragen komen voort uit de arbitrage uitspraak van de Commissie van Wijzen. Hiervoor geldt een maximum van 100% van het deel dat gemeenten op basis van de verdeling zouden krijgen.

De stelpost is geen budgettaire garantie. Besluitvorming over een structurele oplossing in termen van benodigd budget en aanpassingen in het stelsel voor uitvoering van de Jeugdwet heeft geen volledige opvolging gekregen in het coalitieakkoord. In de algemene uitkering is alleen voor het jaar 2023 middelen opgenomen voor de jeugdzorg.

Onderdeel van de toezegging van de gelden uit de Commissie van Wijzen is de hervormingsagenda. De agenda, waar ook jeugdhulpaanbieders, professionals en cliëntorganisaties aan meewerken, moet concrete maatregelen opleveren die leiden tot een kwalitatief en financieel houdbaar jeugdstelsel. Op dit moment wordt de hervormingsagenda uitgewerkt.

Voor de begroting 2024 en verder is het op dit moment niet duidelijk hoe er met de stelpost “uitkomst onderzoek Jeugdzorg” moet worden omgegaan. Evenals de VNG zijn wij in afwachting of er tijdig een structurele oplossing wordt geboden. Wanneer deze niet tijdig wordt gegeven dan moeten het Rijk, de VNG en het IPO nadere afspraken maken hoe er in de begroting 2024-2027 moet worden gehandeld om te voorkomen dat de gemeenten opnieuw in de problemen komen. Hierover zullen wij u (ambtelijk) informeren zodra er meer duidelijk is.

Omgevingswet
De Omgevingswet is wederom uitgesteld en gaat nu per 1 juli 2023 in. Wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water worden gebundeld. Aanvragen van vergunningen wordt eenvoudiger.
Gemeenten, maar ook het Rijk en de provincies zijn dan verplicht een omgevingsvisie te maken. De omgevingsvisie moet in een omgevingsplan en programma’s worden uitgewerkt.

Het gemeentelijk omgevingsplan bevat gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving. In de programma's staan maatregelen om de omgevingswaarde of een andere doelstelling te bereiken.
Dit gaat voor gemeenten veel betekenen, in de voorbereiding op en bij de uitvoering van de wet. Er zijn dan natuurlijk ook financiële gevolgen.
Invoering van de Omgevingswet is een omvangrijk karwei en gemeenten zijn daar al lang mee bezig. Zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering van de Omgevingswet kan de gemeente met onverwachte situaties te maken krijgen. Het kan ook betekenen dat de lasten hoger uitvallen dan tot nu toe geraamd. Voor de komende jaren kan dit een belangrijk risico voor de gemeenten zijn. Wij adviseren u dit proces goed te blijven volgen.

Duurzaamheid
Het thema duurzaamheid is een onderwerp dat steeds meer aandacht en ook geld van de gemeenten gaat vragen. Internationaal en nationaal zijn er allerlei doelen afgesproken die uiteindelijk voor een belangrijk deel op lokaal niveau ingevuld moeten worden. Die invulling is nu nog grotendeels onduidelijk, zowel qua inhoud, als wat betreft rollen, fasering, kosten, bijdragen en dergelijke.
Gemeenten houden zich hier al nadrukkelijk mee bezig. Ook de financiële kant van het verhaal zal ruime aandacht van de gemeenten gaan krijgen.

Een afschrift van deze brief hebben wij aan het college van uw gemeente gestuurd.

Rechtsbescherming
Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaar moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming; Postbus 5700; 6202 MA Maastricht.
Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl en klik vervolgens op de button 'e-loket'.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris